

Konstitutionsutskottets betänkande 2022/23:KU15

Absolut sekretess hos domstol i mål och ärenden enligt konkurrenslagen för uppgifter i vissa handlingar

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen.

Den föreslagna ändringen utgör ett led i genomförandet av ett EU-direktiv om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad. Förslaget innebär att sekretess ska gälla hos domstol i mål och ärenden enligt konkurrenslagen för uppgifter i förklaringar inom ramen för eftergiftsprogram och förlikningsinlagor.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 maj 2023.

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:40 Absolut sekretess hos domstol i mål och ärenden enligt konkurrenslagen för uppgifter i vissa handlingar.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Absolut sekretess hos domstol i mål och ärenden enligt konkurrenslagen för uppgifter i vissa handlingar	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Absolut sekretess hos domstol i mål och ärenden enligt konkurrenslagen för uppgifter i vissa handlingar

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:40.

Stockholm den 16 februari 2023

På konstitutionsutskottets vägnar

Ida Karkiainen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ida Karkiainen (S), Erik Ottoson (M), Matheus Enholm (SD), Hans Ekström (S), Fredrik Lindahl (SD), Mirja Räihä (S), Ulrik Nilsson (M), Per-Arne Håkansson (S), Malin Danielsson (L), Susanne Nordström (M), Jessica Wetterling (V), Gudrun Brunegård (KD), Malin Björk (C), Lars Englund (M), Jan Riise (MP), Lars Johnsson (M) och Peter Hedberg (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2022/23:40 Absolut sekretess hos domstol i mål och ärenden enligt konkurrenslagen för uppgifter i vissa handlingar. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om proposition.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Ingen följdmotion har väckts med anledning av förslaget.

Utskottets överväganden

Absolut sekretess hos domstol i mål och ärenden enligt konkurrenslagen för uppgifter i vissa handlingar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen. Förslaget innebär att sekretess ska gälla hos domstol i mål och ärenden enligt konkurrenslagen för uppgifter i förklaringar inom ramen för eftergiftsprogram och förlikningsinlagor.

Propositionen

Av artikel 31.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1 om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad följer att medlemsstaterna ska säkerställa att endast parter i det relevanta förfarandet ska beviljas tillgång till förklaringar inom ramen för eftergiftsprogram och förlikningsinlagor. För att genomföra direktivet i denna del infördes våren 2021 en ny bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, om sekretess hos Konkurrensverket för uppgifter i förklaringar inom ramen för eftergiftsprogram och förlikningsinlagor (prop. 2020/21:51, bet. 2020/21:NU10, rskr. 2020/21:170). Under beredningen av regeringsärendet väcktes frågor kring sekretess för dessa uppgifter hos domstol. Regeringen konstaterade att det saknades beredningsunderlag i denna del, och för att inte försena genomförandet av andra delar av direktivet behandlades inte frågan vidare i ärendet.

I den nu aktuella propositionen återkommer regeringen till frågan om de nuvarande bestämmelserna i OSL, utifrån ovan nämnda EU-direktiv, är tillräckliga från sekretesssynpunkt eller om det behövs ytterligare reglering i lagen. Regeringen konstaterar att om en domstol i sin rättskipande eller rättsvårdande verksamhet får en sekretessreglerad uppgift från en annan domstol eller myndighet, blir sekretessbestämmelsen som huvudregel tillämplig på uppgiften även hos den mottagande domstolen (43 kap. 2 § OSL). Det innebär att om ett beslut av Konkurrensverket överklagas till en domstol överförs den sekretess som gäller hos myndigheten till domstolen. Annorlunda förhåller det sig enligt regeringen om någon annan än Konkurrensverket ger in en sådan handling till en domstol. Om domstolen får en uppgift direkt från en enskild kan OSL inte åberopas till stöd för att hålla uppgiften hemlig. Därmed är nämnda EU-direktiv inte fullt ut genomfört i nationell lagstiftning. Regeringen föreslår därför att det i OSL ska införas en ny bestämmelse om absolut sekretess hos domstol. Samtidigt framhåller regeringen att en

bestämmelse om absolut sekretess hos domstol för uppgifter i vissa handlingar är ett påtagligt ingrepp i offentlighetsprincipen. Bestämmelsen bör därför inte gå längre än vad EU-direktivet kräver. Enligt regeringen är det tillräckligt för att genomföra direktivet att bestämmelsen omfattar mål och ärenden enligt konkurrenslagen (2008:579). Regeringen konstaterar också att en regel om absolut sekretess genombryts av en parts rätt till insyn enligt rättegångsbalken eller lagen (1996:242) om domstolsärenden i den utsträckning som framgår av OSL (jfr prop. 2020/21:51 s. 184).

När det gäller frågan om det bör införas ett undantag från sekretessen för uppgifter som tas in i en domstols dom eller beslut anser regeringen att regleringen i 43 kap. 8 § OSL är tillräcklig för mål och ärenden enligt konkurrenslagen. Enligt bestämmelsen gäller som huvudregel att en sekretessbestämmelse för en uppgift i ett mål eller ärende upphör att vara tillämplig hos domstolen om uppgiften tas in i en dom eller slutligt beslut. Detsamma gäller om uppgiften tas in i ett beslut som inte är slutligt om beslutet innebär att domstolen tar ställning till om en tvångs- eller säkerhetsåtgärd ska riktas mot någon enskild eller att domstolen bestämmer vad som tills vidare ska gälla i en fråga som målet eller ärendet rör.

Sammantaget föreslår regeringen att det ska införas en ny bestämmelse i OSL om att sekretess gäller hos domstol i mål eller ärende enligt konkurrenslagen för uppgifter i förklaringar inom ramen för eftergiftsprogram och i förlikningsinlagor. För uppgift i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst tjugo år.

Regeringen gör bedömningen att den föreslagna bestämmelsen inte är av sådan art att den tystnadsplikt som följer av den bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter enligt tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom de överväganden som redovisas i propositionen och anser därför att riksdagen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:40 Absolut sekretess hos domstol i mål och ärenden enligt konkurrenslagen för uppgifter i vissa handlingar:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs¹ att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 36 kap. 5 b §, och närmast före 36 kap. 5 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 kap.

Mål och ärenden om konkurrens

5 b §

Sekretess gäller hos domstol i mål eller ärende enligt konkurrenslagen (2008:579) för uppgift i sådana handlingar som anges i 1 kap. 2 § 10 och 12 konkurrens-skadelagen (2016:964).

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2023.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1 av den 11 december 2018 om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad, i den ursprungliga lydelsen.